

HØJESTERETS ÅRSBERETNING 2020

Forord

Højesteret var i 2020, ligesom alle andre områder i samfundet, præget af Covid-19 pandemien. De sundhedsfaglige anbefalinger satte nye krav til organisering og sagsbehandling.

Højesterets særlige funktion og arbejdsform gav sammen med den i forvejen gode lokaleindretning mulighed for at behandle sager i et sådant omfang, at både antallet af afgjorte sager og sagsbehandlingstiden kunne holdes på niveau med de foregående år.

En beskrivelse af de særlige tiltag, der blev gennemført i 2020, findes under afsnittet Arbejdsform og sagsbehandling.

Illustrationer

Forsidebillede: 2. afdelings retssal med afskærmning mellem dommersæderne.

Alle billeder i årsberetningen viser, hvordan Covid-19 restriktionerne satte præg på Højesterets indretning.

Indholdsfortegnelse	Side
1. Om Højesteret	3
2. Arbejdsform og sagsbehandling	3
3. Retssagerne og sagsstatistik	7
4. Højesterets andre opgaver	11
5. Indsatsområder 2020	12
6. Udvalgte afgørelser fra 2020	13

1. Om Højesteret

Højesteret har som den øverste retsinstans i Rigsfællesskabet en særlig rolle i samfundet og træffer afgørelser i alle sagstyper. Højesterets arbejdsform adskiller sig væsentligt fra de øvrige domstoles. Se herom afsnit 2 om arbejdsform og sagsbehandling.

Højesteret består af højesteretspræsidenten og 17 andre dommere. Ved udnævnelse af dommere i Højesteret lægges der ud over at sikre de bedste juridiske og personlige kvalifikationer også vægt på at rekruttere bredt med hensyn til erfaring. Med udgangen af oktober 2020 fratrådte Marianne Højgaard Pedersen, der blev udnævnt som højesteretsdommer i 2002. Forhenværende højesteretsdommer Lene Pagter Kristensen fungerede herefter som tilkaldedommer i perioden frem til årsskiftet. Efter i oktober og november 2020 at have prøvovoteret i fire sager blev advokat Ole Hasselgaard og landsdommer Rikke Foersom indstillet til udnævnelse som højesteretsdommere med tiltrædelse henholdsvis den 1. januar og 1. maj 2021.

Oversigt over Højesterets dommere med link til deres CV findes på Højesterets hjemmeside www.hoejesteret.dk.

Højesterets øvrige medarbejdere bestod i 2020 af en administrationschef, 12 dommerfuldmægtige, 11 administrative medarbejdere (kontorfunktionærer, IT-medarbejder, vagtmestre og køkkenmedhjælper) samt 8 studentermedhjælpere. Oversigt over medarbejderne findes ligeledes på Højesterets hjemmeside.

Foto: Højesterets bibliotek og studentermedhjælperne Lasse Bro Madsen og Adam Kidholm Rachidi.

2. Arbejdsform og sagsbehandlingen

Højesteret arbejder i to afdelinger. Der er ingen forskel på, hvilken type sager der behandles i de to afdelinger, og dommerne roterer regelmæssigt mellem afdelingerne. Dommerne fordeles mellem de to afdelinger således, at der - bortset fra de to faste retsformænd - ikke er fast dommerbesætning i afdelingerne. I øvrigt er en dommer i en to-årig periode formand for Procesbevillingsnævnet, og en

dommer er i samme periode formand for Højesterets Anke- og Kæremålsudvalg (Ankeudvalget). Disse to dommere indgår ikke i fordelingen i afdelingerne.

Højesterets Ankeudvalg forestår *forberedelsen* af alle sagstyper, dog er det en særlig dommersammensætning, der tager stilling til anmodninger om tilladelse til anke til Højesteret af en dom fra Sø- og Handelsretten og kæresager om henvisning af en byretsdom til landsretten.

Ankeudvalget består af 3 dommere, der tager stilling til tvister under sagsforberedelsen, dvs. om eksempelvis fremsættelse af nye påstande og anbringender, indhentelse af supplerende oplysninger, herunder afhøring af vidner eller udmelding af syn og skøn, forelæggelse for EU-Domstolen eller Retslægerådet mv. Afgørelse træffes på grundlag af parternes skriftlige indlæg og en dommerfuldmægtigs skriftlig gennemgang af sagen og tvistepunkterne.

Tillader Ankeudvalget afhøring af parter eller vidner, foretages disse af den byret, hvor parterne eller vidnerne har hjemting, af Sø- og Handelsretten, hvis sagen er behandlet af denne ret i 1. instans, eller i Højesteret af en dommerfuldmægtig.

Under telefoniske retsmøder med parternes advokater drøftes sagens forberedelse og hovedforhandlingens varighed samt spørgsmålet om, hvorvidt sagen er egnet til skriftlig behandling. Herved sikres det, at der afsættes den nødvendige tid til hovedforhandlingen, men heller ikke mere. Som udgangspunkt afsættes der 1 dag pr. sag til hovedforhandling. For at sikre en hensigtsmæssig udnyttelse af den tid, der afsættes til hovedforhandlingen, anmodes advokaterne om inden hovedforhandlingen at udarbejde en tidsplan. Ankeudvalgsformanden beslutter, om en sag skal behandles skriftligt.

Dommerfuldmægtigene yder som referendarer bistand til de førstvoterende dommere med at forberede votering og domsskrivning i de enkelte sager. Bistanden kan blandt andet bestå i undersøgelse af særlige spørgsmål, drøftelse af sagen og udarbejdelse af domsudkast. Ordningen er en værdifuld bistand til den førstvoterende og af stor betydning for dommerfuldmægtigenes uddannelse i Højesteret.

I de mundtlige *hovedforhandlinger* medvirker mindst 5 dommere. I særligt principielle sager og andre sager af særlig vigtighed kan retten bestemme, at der skal medvirke flere dommere. Forud for hovedforhandlingen har dommerne gennemgået sagen, dvs. dommene fra tidligere instanser, ekstrakten med sagens relevante dokumenter, parternes sammenfattende processkrifter og parternes materialsamling med juridisk materiale. Dommerne foretager endvidere egne undersøgelser til belysning af sagens juridiske spørgsmål. Dette forberedelsesarbejde er meget tidskrævende. Dommerne voterer dagen efter hovedforhandlingen eller eventuelt samme dag, hvis der er tid til det, og sagen ikke kræver yderligere forberedende refleksioner i lyset af advokaternes procedure under hovedforhandlingen.

Antallet af medvirkende dommere i de skriftligt behandlede ankesager er det samme som i de mundtligt behandlede. Dommernes forberedelse af disse sager svarer til forberedelsen af de mundtligt behandlede sager.

I de mundtligt voterede ankesager overværes dommernes votering af en dommerfuldmægtig, der udarbejder referat af voteringerne. Referaterne indsættes i voteringsprotokoller, der er et vigtigt arbejdsredskab for dommernes behandling af lignende sager senere.

Hvis der aflyses mundtlige hovedforhandlinger, voteres der på de afsatte dage i sager, som efter drøftelse med parterne er udtaget til skriftlig behandling. Antallet af aflyste hovedforhandlinger har retten normalt ingen indflydelse på, idet aflysninger som regel skyldes, at sagerne hæves, eller at de må udsættes på grund af sygdom eller andre ekstraordinære omstændigheder. Antallet af aflyste hovedforhandlinger har betydning for gennemløbstiden for de skriftligt behandlede ankesager. Skriftligt behandlede sager voteres også på de dage, som er reserveret til straffesager eller andre hastende sager, men hvor reservationen til sådanne sager ikke er blevet udnyttet.

Foto: Kæremålssalen med afstand mellem siddepladserne af hensyn til Corona-restriktionerne.

Civile anker

Behandlingen af de civile anker tilrettelægges under et telefonisk retsmøde som beskrevet ovenfor. Det sker umiddelbart efter modtagelse af svarskrift. Det betyder, at omfanget af forberedelsen normalt ikke har stor indflydelse på, hvornår sagen hovedforhandles og afsluttes, bortset fra de tilfælde, hvor der skal ske forelæggelse for EU-Domstolen eller Retslægerådet eller foretages omfattende syn og skøn mv. Hastende civile ankesager bliver berammet på reserverede retsdage og har derfor en væsentligt kortere gennemløbstid. Ud over familieretlige sager, som ikke forekommer ofte, kan der f.eks. være behov for en hurtig behandling af sagstyper, hvor der i by- og landsretter er et stort antal sager af samme karakter, der afventer Højesterets stillingtagen, hvor der er behov for afklaring på et område af væsentlig samfundsmæssig betydning, eller hvor hensynet til en alvorligt syg part kræver hurtig behandling.

Straffeanker

I straffeankesager kan Højesteret tage stilling til fortolkning af de straffebestemmelser, som påstås overtrådt, straffens udmåling, om der foreligger formelle fejl ved behandlingen i de tidligere instanser, og om det faktiske forhold, tiltalen angår, med rette kan henføres under den lovbestemmelse, tiltalte påstås straffet efter. Højesteret kan derimod ikke tage stilling til, om beviserne er

rigtigt bedømt. Forberedelse af straffeanker med skriftveksling og bevisoptagelse er sjældent forekommende, men det sker, at spørgsmål af juridisk karakter skal afklares inden berømmelsen, f.eks. forelæggelse for EU-Domstolen. Hovedforhandling i straffeanker berammes umiddelbart efter, at rigsadvokatens ankemeddelelse er modtaget i forkyndt stand. Berømmelsen sker til en af de dage, der i forvejen er reserveret til straffesager, således at straffesager kan behandles hurtigt. Straffeanker afgøres kun på skriftligt grundlag, hvis parterne nedlægger samstemmende påstande.

Kæresager og særlige anmodninger (andragender)

Kæresager, der er indbragt med tilladelse fra Procesbevillingsnævnet, er ofte komplekse og ressourcetrævende og kan sammenlignes med de civile ankesager. En del kæresager behandles af 5 dommere og procederes og/eller voteres mundtligt, således at der må afsættes retsdage i afdelingerne til behandling. I 2020 blev 18 kæresager behandlet med mundtlig votering i en afdeling på samme måde som de mundtligt hovedforhandlede ankesager. Særlige anmodninger (andragender) angår primært anmodninger om tilladelse til ekstraordinær anke eller kære efter retsplejelovens § 399, anmodninger om udsættelse af straffuldbyrdelse af en straffedom eller de antalsmæssigt færre anmodninger om appel efter appelfristens udløb eller om aktindsigt i sager, der ikke umiddelbart kan ekspederes administrativt.

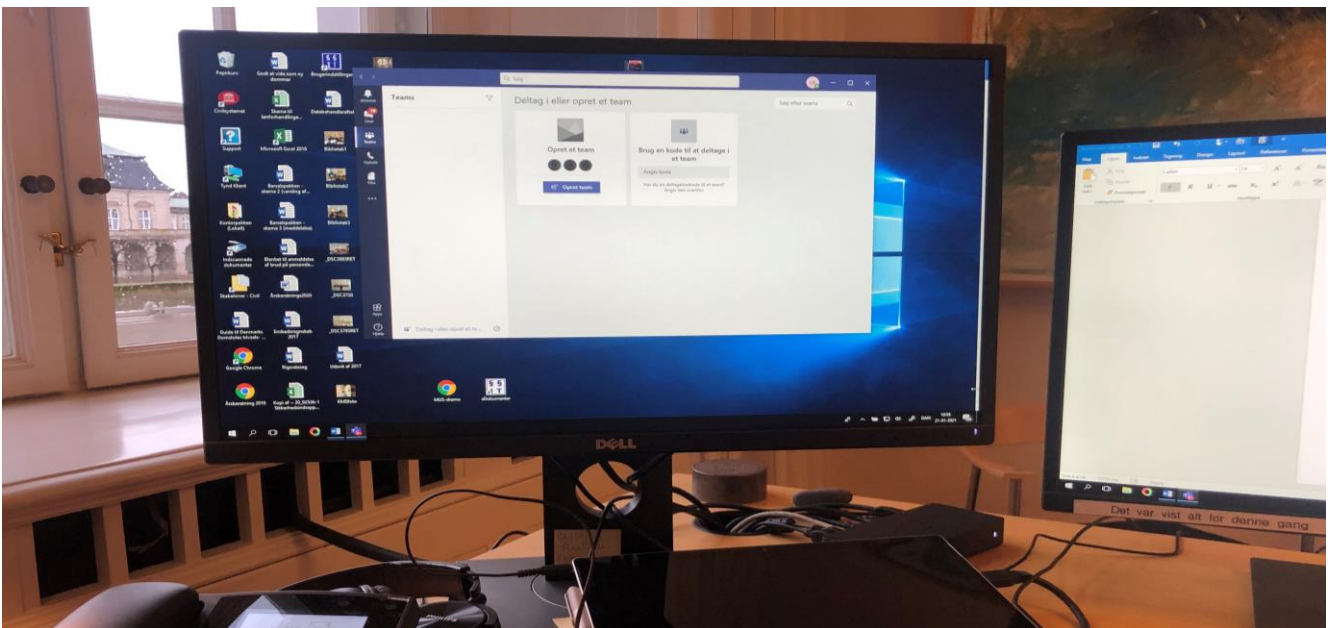

Foto: Møder afholdes via Teams eller Business Skype.

Covid-19 restriktionernes betydning for sagsbehandlingen

Domstolene har ikke været omfattet af regeringens bekendtgørelser om restriktioner til begrænsning af Covid-19 smitte, men har alligevel fulgt de sundhedsmæssige anbefalinger, som har været nødvendige. Højesterets særlige funktion og arbejdsform og den i forvejen gode lokaleindretning har givet mulighed for sundhedsmæssigt forsvarligt at behandle sager i et sådant omfang, at både antallet af afgjorte sager og sagsbehandlingstiden kunne holdes på niveau med de forudgående år. Højesteret har heller ikke været ramt af mange tilfælde af sygdom og aflysninger på grund af Covid-19.

I perioden fra den 13. marts til den 27. april afholdt Højesteret ingen mundtlige hovedforhandlinger, men behandlede fortsat sager på skriftligt grundlag. Et antal sager, der i perioden var berammet til

mundtlig forhandling, blev udtaget til skriftlig behandling. De mundtlige voteringer i disse sager blev gennemført via Skype Business.

Da de mundtlige hovedforhandlinger blev genoptaget, var der fokus på afstandskrav, skærpet håndhygiejne og begrænsning i antallet af tilhørere. I en enkelt sag måtte der på grund af et stort antal parter og partsrepræsentanter inddrages et lokale yderligere, hvorfra lyden fra hovedforhandlingen via AV-udstyr kunne høres.

Der blev i større omfang arbejdet hjemmefra, og medarbejdere blev i en periode indkaldt på skift til udførelse af de nødvendige opgaver, som ikke kunne udføres som hjemmearbejde.

3. Retssagerne og sagsstatistik

Modtagne sager

I 2020 var antallet af indkomne civile ankesager på niveau med de foregående år, mens antallet af straffeanker steg. Tabel 1 angiver udviklingen i indkomne sager siden 2017.

Tabel 1 Indkomne sager – alle sagstyper

Sagstype/år	2017	2018	2019	2020
Civil anker	91	101	113	107
Straffeanker	25	35	26	32
Civile kærer	62	80	103	82
Straffekærer	18	40	36	28
Andragender	62	76	86	100
I alt	258	335	364	349

Landsrettens dom i en ankesag kan kun indbringes for Højesteret med tilladelse fra Procesbevillingsnævnet. I civile sager kan en part anmode om, at byretten henviser sagen til behandling i landsretten i 1. instans. Det er en betingelse for henvisning, at sagen er af principiel karakter eller særlige grunde i øvrigt taler derfor. Landsrettens dom kan herefter indbringes for Højesteret uden tilladelse.

Sø- og Handelsrettens domme kan frit ankes til landsretten, men kan også i visse tilfælde ankes til Højesteret. Højesteret vurderer selv, om betingelserne for anke er til stede. Tilladelse kan gives, hvis sagen er af principiel karakter eller særlige grunde i øvrigt taler for, at sagen indbringes for Højesteret.

Ankesager indbragt fra Den Særlige Klageret vedrører klager over domstolsjurister, hvor der har været nedlagt påstand om afskedigelse. En sådan dom kan indbringes for Højesteret uden tilladelse.

Af Tabel 2 fremgår, hvor stor en andel af Højesterets civile ankesager, der er hhv. 2. og 3. instanssager og hvilke underinstanser, sagerne kommer fra.

Tabel 2 Modtagne civile ankesager - Højesteret som 2. og 3. instans

Instans/år	2017	2018	2019	2020
2. instans fra Østre Og Vestre Landsret	28	32	28	32
2. instans fra Sø- og Handelsretten	10	4	13	6
2. instans fra Den Særlige Klageret	2	1	7	2
2. instans fra Grønlands Landsret	0	0	1	0
3. instanssager fra Østre og Vestre Landsret	51	64	64	67
I alt	91	101	113	107

Foto: 2. afdelings retssal med afskærmning ved advokatskranken.

Tabel 3 Modtagne straffeankers

Modtaget fra/ år	2017	2018	2019	2020
Østre Landsret	16	25	17	20
Vestre Landsret	9	10	9	10
Grønlands Landsret	0	0	0	1
Retten på Færøerne	0	0	0	1
I alt	15	35	26	32

Afsluttede sager

Tabel 5 Afgjorte sager afgjort ved dom, kendelse eller beslutning, herunder afviste

Sagstype/år	2017	2018	2019	2020
Civile anker	105	95	90	105
Straffeanker	20	21	29	24
Civile kærer	72	63	86	95
Straffekærer	33	27	28	36
Andragender	59	68	66	53
I alt	289	274	299	313

Foto: 1. afdelings retssal med få tilhørerpladser.

Tabel 6 Hævede og bortfaldne sager

Sagstype/år	2017	2018	2019	2020
Civile anker	10	3	5	4
Straffeanker	2	2	0	0
Civile kærer	2	3	4	8
Straffekærer	1	1	1	1
Andragender	2	4	21	41
I alt	17	13	31	54

I 2020 blev fire ankesager, der var indbragt fra Sø- og Handelsretten, afvist, idet betingelserne for anke til Højesteret ikke var opfyldt. Sagerne angik spørgsmål om omfanget af offentliggørelse af en afgørelse fra Konkurrencerådet, erstatning som følge af et elselskabs misbrug af dominerende stilling, placering af principalansvar i forbindelse med skade på et skib med tilhørende last forårsaget af en

udlejet kran med kranfører, og om overtrædelse af markedsføringsloven, hvor sælgers "discountversioner" af kendte mærkevarer indgik i en reklamekampagne, hvor der vist billeder af de kendte varemærker sammenlignet med discountversionerne.

Tabel 7 Gennemløbstider

Sagstype/dage	2017	2018	2019	2020
Civile ankesager	336	260	270	301
Straffeanker	107	146	171	146
Civile kærer	121	128	148	161
Straffekærer	110	133	189	182
Andragender	24	34	49	59

Gennemløbstiderne angiver hvor mange dage, der er forløbet fra Højesteret har modtaget sagen, til der er truffet afgørelse i sagen, eller den er afsluttet som bortfaldet eller hævet. Gennemløbstiden for de civile ankesager er trods den mindre forøgelse i forhold til 2019 fortsat tilfredsstillende. Højesteret har fortsat fokus på at nedbringe gennemløbstiden, særligt for straffeankerne og alle kæremål.

Tabel 9 Udfaldet af civile ankesager

2020	Østre Landsret	Vestre Landsret	Sø- og Handelsretten	I alt
Stadfæstelse -heraf	39	11	5	55
i henhold til grundene	9	0	0	9
i det væsentlige i henhold til grundene med ny begrundelse	17 ¹⁾	6	0	23
I procent	67 %	48 %	100 % ³⁾	64 %
Omgørelser	19 ²⁾	12	0	31
I procent	33 %	52 %	0 %	36 %

1) Heraf 6 sambehandlede/kumulerede civile ankesager. 2) Heraf 8 sambehandlede/kumulerede civile ankesager. 3) Procenterne skal ses i lyset af, at der kun indgår 5 sambehandlede/kumulerede civile ankesager.

Tabel 9 angiver udfaldet af de civile ankesager, der i 2020 blev afsluttet med en materiel afgørelse, og sammenligner afgørelsen med underinstansens afgørelse. Der kan i Højesterets behandling indgå nye påstande, anbringender og beviser, der ikke har været behandlet i underinstansen og derfor ikke er indgået i underinstansens bedømmelse.

Tabel 10 Omgørelsesprocent tidligere år

Omgørelsesprocent	Østre Landsret	Vestre Landsret	Sø- og Handelsretten*	I alt
2020	33	52	0	36
2019	35	28	33	33
2018	41	16	75	35
2017	38	33	50	37

* Udfaldet i sagerne fra Sø- og Handelsretten blev beregnet på grundlag af 5 sambehandlede/kumulerede sager i 2020, 3 sager i 2019, 4 sager i 2018 og 4 sager i 2017.

Sagsbeholdning

Antallet af verserende sager ved udgangen af 2020 var noget lavere end ved udgangen af 2019. Det er antallet af verserende civile kæremål og straffekæremålene, der er faldet, hvilket skyldes fald i antallet af indkomne sager i disse to sagskategorier.

Tabel 11 Sagsbeholdning ultimo året

Sagstype/ år	2017	2018	2019	2020
Civile anker	72	73	98	96
Straffeanker	9	17	12	19
Civile kærer	21	38	53	31
Straffekærer	4	16	23	14
Andragender	4	10	12	16
I alt	110	154	198	176

Foto: Pladsbegrænsning i offentligt gangareal

4. Højesterets andre opgaver

Højesterets dommere har også i 2020 varetaget offentlige opgaver af generel betydning for retsplejen og domstolene ved siden af dommerhvervet. Formandsposten i Den Særlige Klageret og i en række råd og nævn bestrides af højesteretsdommere. Det gælder blandt andet Procesbevillingsnævnet, Domstolsstyrelsens bestyrelse, Bibeskæftigelsesnævnet, Straffelovrådet og Retsplejerådet.

Højesteret er sekretariat for Den Særlige Klageret, Bibeskæftigelsesnævnet og Rigsretten. Om Den Særlige Klageret og Bibeskæftigelsesnævnets opgaver henvises til deres respektive hjemmesider www.DenSaerligeKlageret.dk og www.Bibeskaeftigelsesnaevnet.dk. Højesterets dommerfuldmægtige og kontorfunktionærer udfører opgaver for disse sekretariater. Rigsretten er sammensat af 15 medlemmer, der er udpeget af Folketinget efter forholdstal for 6 år, og de efter udnævnelsestidspunkt 15 ældste højesteretsdommere. Den aktuelle 6 års periode indledtes 17. maj 2020. I efteråret 2020

valgte rigsrettens medlemmer højesteretspræsident Thomas Rørdam som formand og højesteretsdommer Poul Dahl Jensen som næstformand.

Højesterets deltagelse i internationalt samarbejde, primært nordisk og europæisk, har med hensyn til mødeaktivitet været meget begrænset i 2020 på grund af Coronakrisen, men der har i løbet af året været udvekslet erfaringer mellem særligt de nordiske og andre europæiske øverste domstole bl.a. ved besvarelse af spørgeskemaer mv.

Blandt de internationale møder i 2020, hvor repræsentanter for Højesteret har deltaget, kan nævnes:

- Åbnings-session i Den Europæiske Menneskerettighedsdomstol i Strasbourg den 31. januar
- Islands Højesterets 100 års jubilæum den 16. februar
- Juridisk Forening på Færøerne den 7. december

Informationsvirksomhed om Højesterets opgaver og afgørelser mv. har også i 2020 haft høj prioritet, men den har primært været digital. Højesterets afgørelser publiceres umiddelbart efter afsigelsen på Højesterets hjemmeside. Der har i 2020 på grund af Corona-krisen kun i meget begrænset omfang været gennemført besøg og rundvisninger, dog havde Højesteret mulighed for i juli måned at tilbyde rundvisninger på dansk og engelsk. Højesteret har i 2020 endvidere kun i begrænset omfang i starten af året modtaget besøg af dommere fra by- og landsretterne til overværelse af hovedforhandlinger, votering og domsskrivning samt orientering om Højesterets arbejdsform.

5. Indsatsområder 2020

Højesterets handlingsplan for 2020 indeholdt flere indsatsområder og der har året igennem været arbejdet med opfyldelse af målsætningerne i handlingsplanen:

Der har fortsat været fokus på det løbende arbejde med domsskrivningen for at sikre bedre forståelse af Højesterets afgørelser.

Der har været fokus på nedbringelse af sagsbehandlingstiden særligt for straffeankersager, og gennemløbstiden for disse sager blev i 2020 nedbragt til 146 dage mod 171 i 2019.

Et andet fokusområde var forbedring af hjemmesiderne for både Højesteret, Den Særlige Klageret og Bibeskæftigelsesnævnet, hvor implementering af en ny digital platform var en naturlig anledning til revision af både design og indhold.

Et længe efterspurgt tidssvarende digitalt sagsbehandlingssystem til behandling af de administrative sager i Højesteret, alle sager i Den Særlige Klageret og i Bibeskæftigelsesnævnet blev implementeret i slutningen af 2020 med indførelse af et ESDH-system. Løsningen har givet mulighed for, at de fleste sager i Den Særlige Klageret kan behandles fuldt digitalt også af Den Særlige Klagerets eksterne medlemmer og suppleanter.

6. Udvalgte afgørelser

Civile sager

Natur- og Miljøklagenævnet skulle inddrage ny viden, som ikke forelå på det tidspunkt, hvor en kommune traf afgørelse om tilladelse til udvidelse af en minkfarm

Sag BS-17556/2019 Dom afsagt den 3. januar 2020

Natur- og Miljøklagenævnet skulle inddrage ny viden, som ikke forelå på det tidspunkt, hvor en kommune traf afgørelse om tilladelse til udvidelse af en minkfarm

Aalborg Kommune godkendte i september 2014 en ansøgning fra Søndervang Pelsfarm ApS om udvidelse af en minkfarm. Ejendommens naboer klagede over afgørelsen til Natur- og Miljøklagenævnet (nu Miljø- og Fødevarerklagenævnet).

Under nævnets sagsbehandling fremkom ny viden om lugtgener fra mink. Beregninger baseret på den nye viden betød, at den påtænkte udvidelse ville medføre lugtgener, der på en naboejendom oversteg grænseværdierne. Natur- og Miljøklagenævnet ophævede på den baggrund kommunens afgørelse.

Hovedspørgsmålet for Højesteret var, om Natur- og Miljøklagenævnet med rette havde inddraget den nye viden under nævnets behandling af klagen.

Højesteret anførte, at nævnets prøvelse ikke var begrænset og omfattede såvel retlige som faktiske spørgsmål. Nævnet skulle derfor træffe sin afgørelse på grundlag af den nye viden, som forelå, da nævnet traf afgørelse i juni 2016. Nævnet havde derfor med rette ophævet kommunens afgørelse.

Sælgere af en andelslejlighed havde ikke krav mod valuar for tilbagebetaling af overpris til køberne

Sag 75/2019 Dom afsagt den 7. februar 2020

C og D solgte i marts 2016 deres andelslejlighed til en andelsværdi på ca. 2,3 mio. kr. og købte samtidig en andelslejlighed i samme gade. Andelsværdien af den solgte andelslejlighed var fastsat på baggrund af en valuarvurdering udarbejdet af ABC Bolig ApS, som viste sig at være behæftet med en fejl, og andelsværdien var som følge heraf blevet fastsat i strid med andelsboligforeningslovens § 5.

C og D blev derfor sammen med ABC Bolig dømt til at tilbagebetale 575.000 kr., som var forskellen mellem den aftalte pris og den lovlige pris, til køberne.

Sagen for Højesteret angik alene, hvem der i det indbyrdes forhold mellem sælgerne og ABC Bolig endeligt skulle afholde udgiften til at tilbagebetale overprisen til køberne.

Højesteret fandt, at det ikke udgjorde et tab, at C og D skulle tilbagebetale overprisen til køberne, idet de ikke lovligt kunne sælge til den aftalte højere pris. Deres antagelse om, at den aftalte pris var lovlig, var en skuffet forventning, som ikke i sig selv gav grundlag for et krav på erstatning eller godtgørelse.

Det var ubestridt, at C og D ikke ville have solgt deres gamle andelslejlighed, hvis de havde vidst, at den lovlige pris var 575.000 kr. lavere end antaget. De havde imidlertid ikke godtgjort eller sandsynliggjort et tab som følge af dette salg og det samtidige køb af den nye andelslejlighed.

Domstolsstyrelsen var ikke erstatningsansvarlig for lang sagsbehandlingstid i forbindelse med indførelse af digital tinglysning

Sag 94/2019 Dom afsagt den 15. juni 2020

Sagen angik, om Domstolsstyrelsen var erstatningsansvarlig over for en række private boligejere, der efter indførelsen af den digitale tinglysning i 2009 blev udsat for lang sagsbehandlingstid for tinglysningsekspeditioner.

Højesteret fastslog, at det påhvilede foreningen Gruppessøgsmål.nu at godtgøre, at Domstolsstyrelsen eller andre involverede statslige myndigheder havde foretaget ansvarspådragende dispositioner i forbindelse med indførelsen af den digitale tinglysning.

Højesteret anførte, at indførelsen af digital tinglysning skulle ske inden for nærmere angivne rammebetingelser, som indebar, at tinglysningsopgaven skulle centraliseres ved ét embede (Tinglysning retten), som blev placeret i Hobro, at idriftsættelsen skulle ske samtidig for hele landet ("big bang") uden forudgående pilotdrift, og at den forventede personalemæssige besparelse skulle opnås allerede fra idriftsættelsestidspunktet. Der var tale om grundlæggende rammer for det digitale tinglysningssystem, som var fastsat ved lov og i aktstykker tiltrådt af Folketingets Finansudvalg. Højesteret fandt, at der ikke forelå sådanne helt særlige omstændigheder, at det var ansvarspådragende, at Domstolsstyrelsen ikke søgte rammebetingelserne ændret.

Spørgsmålet var herefter, om Domstolsstyrelsen – inden for de fastsatte rammebetingelser – havde handlet ansvarspådragende i forbindelse med indførelsen af det digitale tinglysningssystem. Højesteret bemærkede, at det er en særdeles kompliceret opgave at udvikle og gennemføre et it-system som det digitale tinglysningssystem. Selv med en omhyggelig planlægning og gennemførelse kan der vise sig problemer af teknisk, administrativ, organisatorisk eller anden art, som fører til forlængede sagsbehandlingstider. Under hensyn hertil fandt Højesteret, at erstatning efter culpereglen for forlængede sagsbehandlingstider, som er en følge af overgangen til den digitale tinglysning, må forudsætte, at der er tale om en betydelig forsinkelse, og at denne forsinkelse skyldes væsentlige og klare fejl eller forsømmelser.

Højesteret fandt, at foreningen Gruppessøgsmål.nu ikke havde påvist væsentlige og klare fejl eller forsømmelser. Der var herefter ikke grundlag for at pålægge Domstolsstyrelsen erstatningsansvar over for de boligejere, som var tilmeldt gruppessøgsmålet.

Spiludbyder var ikke erstatningsansvarlig for storkundes tab på spil

Sag BS-12521/2019-HJR Dom afsagt den 30. januar 2020

A spillede online spil hos Unibet og tabte ca. 2 mio. kr. i perioden fra den 23. januar 2012 til den 2. september 2013, hvor Unibet i overensstemmelse med sine forretningsbetingelser lukkede hans konto, fordi han oplyste, at han led af ludomani. A krævede sine tab erstattet af Unibet og anførte til støtte herfor bl.a., at Unibet burde have begrænset hans spil eller lukket kontoen på et tidligere tidspunkt, idet Unibet vidste eller burde have vidst, at han havde psykiske problemer, at de penge, han spillede for, stammede fra en personskadeerstatning, og at han ikke kunne kontrollere sit spil. A anførte endvidere, at Unibet især ved at give ham bonus i strid med lovgivningen herom havde fastholdt ham i hans spil og dermed forårsaget hans tab.

Højesteret bemærkede, at det klare udgangspunkt må være, at en spiludbyder, som har overholdt de pligter, der er fastsat i spillelovgivningen til beskyttelse af spillerne, ikke har handlet ansvarspådragende efter dansk rets almindelige erstatningsregler ved ikke at begrænse spillet for eller udelukke en spiller, som ikke selv har anmodet om begrænsning eller udelukkelse.

Det var ubestridt, at Unibet havde overholdt de dagældende regler om information til spilleren og om ansvarligt spil. Højesteret fandt det endvidere ikke godtgjort, at Unibet havde overtrådt reglerne om bonus af betydning for sagen. Det var heller ikke godtgjort, at Unibet i kraft af sin løbende kontakt med A eller ud fra kendskabet til hans spilmonster havde handlet ansvarspådragende. Det gælder, selv om Unibet vidste, at hans midler stammede fra en personskadeerstatning, og at han havde visse psykiske problemer. Højesteret fandt herefter ikke grundlag for at fravige udgangspunktet i den konkrete sag.

Boligrettens dom, hvormed sagen blev afvist med henvisning til, at fristen for at indbringe huslejenævnets afgørelse for boligretten var overskredet, kunne kæres uden tilladelse fra Procesbevillingsnævnet

Sag BS-35485/2019 Kendelse afsagt den 7. februar 2020

A indbragte en afgørelse fra huslejenævnet for Boligretten i Aarhus. Boligretten afviste sagen under henvisning til, at fristen for at indbringe huslejenævnets afgørelse for boligretten var overskredet, og at der ikke var grundlag for undtagelsesvis at tillade indbringelse for boligretten uanset fristoverskridelsen.

Afgørelsen blev indbragt for Vestre Landsret ved kære. Efter retsplejelovens § 391, stk. 3, skal domme, hvorved retten afviser sagen, fordi den ikke rettidigt er indbragt for domstolene, indbringes for højere ret ved kære. Landsretten afviste sagen med henvisning til, at sagen havde en økonomisk værdi, der ikke oversteg 20.000 kr., og at dommen derfor kun kunne kæres med tilladelse fra Procesbevillingsnævnet.

Højesteret udtalte, at reglerne om appelbegrænsning fra byret til landsret med hensyn til krav under 20.000 kr. kun omfatter anke af domme, jf. retsplejelovens § 368, stk. 1, 2. pkt., og kære af afgørelser om sagsomkostninger og salær, jf. § 389, stk. 2 og 3, samt § 391, stk. 1. Højesteret udtalte også, at der ikke er grundlag i bestemmelsernes ordlyd eller deres forarbejder for at anse reglerne om appelbegrænsning – og dermed kravet om tilladelse fra Procesbevillingsnævnet – for at omfatte andre typer af afgørelser eller situationer end de udtrykkeligt nævnte.

Landsretten havde derfor ikke grundlag for at afvise As kære af boligrettens dom under henvisning til, at der ikke forelå tilladelse fra Procesbevillingsnævnet hertil.

Overvågning af kreditkorttransaktioner berettigede ikke til godtgørelse for tort

Sag BS-33797/2019-HJR Dom afsagt den 11. marts 2020

B havde i en periode fra juni 2008 til september 2009 i 10-11 tilfælde via edb-systemer hos PBS/NETS skaffet sig adgang til oplysninger om As kreditkorttransaktioner og videregivet disse oplysninger til Se og Hør. Transaktionerne vedrørte bl.a. betaling på hoteller og i restauranter, bestilling af rejsebilletter og køb i stormagasiner. Se og Hør havde anvendt en af disse oplysninger i en artikel fra juli 2008, hvor det bl.a. fremgik, at A havde været på et bestemt diskotek i Berlin. A havde endvidere i en periode fra november 2008 til februar 2009 stået på en liste over offentligt kendte personer, som B sendte til Se og Hør.

Sagen for Højesteret angik, om B, C (tidligere chefredaktør for Se og Hør) og Aller Media A/S skulle betale A godtgørelse for tort efter erstatningsansvarslovens § 26, stk. 1.

Højesteret fandt, at A havde været udsat for grove retsstridige krænkelser af sit privatliv i form af overvågning af sine kreditkorttransaktioner – og dermed i en vis udstrækning af sin færden. Krænkelserne berettigede ham imidlertid ikke til godtgørelse for tort efter erstatningsansvarslovens § 26, stk. 1. Højesteret lagde herved vægt på forarbejderne til bestemmelsen, hvor det er anført, at tort forudsætter, at der foreligger en culpøs krænkelse af en vis grovhed, og at krænkelsen skal angå den pågældendes selv- og æresfølelse, dvs. vedkommendes opfattelse af eget værd og omdømme. Højesteret henviste bl.a. til, at oplysningerne om de pågældende transaktioner ikke afslørede personfølsomme forhold.

Anvendelse af tv-overvågning over for ansat var uberettiget og udløste godtgørelse for tort

Sag BS-27412/2019-HJR Dom afsagt den 2. marts 2020

Sagen angik for Højesteret, om der var sket uberettiget tv-overvågning af C under udførelsen af hendes arbejde hos X, og i givet fald om hun havde krav på godtgørelse for tort efter erstatningsansvarslovens § 26, stk. 1.

Højesteret lagde efter bevisførelsen til grund, at E havde anvendt tv-overvågning bl.a. til at disciplinere C og kontrollere, om hun udførte sit arbejde korrekt. Højesteret lagde til grund, at denne anvendelse af tv-overvågningen over for C havde haft et betydeligt omfang og var foregået løbende, både når E var på arbejdspladsen, og når han ikke var der.

Højesteret fandt det ikke godtgjort, at der var saglige og proportionale grunde til at anvende tv-overvågningen over for C som sket, og tiltrådte, at anvendelsen af tv-overvågningen havde overskredet grænserne for, hvad der er tilladt efter arbejdsgiverens ledelsesret og efter den dagældende persondatalov.

Højesteret anførte, at en overskridelse af grænserne efter ledelsesretten og databeskyttelseslovgivningen i forbindelse med en arbejdsgivers anvendelse af tv-overvågning over for en ansat ikke i sig selv vil udløse et krav på godtgørelse for tort, og at det således vil bero på en konkret vurdering af den enkelte sags omstændigheder, om den uberettigede anvendelse kan udløse tortgodtgørelse.

Krænkelsen i den foreliggende sag bestod i, at tv-overvågningen i et betydeligt omfang var anvendt til – uden saglig grund – løbende at kontrollere C under udførelsen af hendes arbejde. Højesteret fandt, at C som følge heraf med føje havde følt sig konstant overvåget på sin arbejdsplads, og at dette havde medført en stor psykisk belastning for hende.

Højesteret fandt på denne baggrund, at den uberettigede anvendelse af tv-overvågningen havde haft den fornødne grovhed og havde været egnet til at krænke Cs selv- og æresfølelse. Hun havde derfor krav på godtgørelse for tort.

Tortgodtgørelsen blev fastsat til 20.000 kr.

Aldersbetinget tjenestemandspensionsordning udgjorde ikke direktivstridig forskelsbehandling

Sag BS-9010/2019 Dom afsagt den 16. april 2020

A fratrådte på grund af nedsat erhvervsevne sin stilling i Post Danmark A/S i en alder af 62 år. Havde hun været under 60 år ved fratrædelsen, ville hun have været berettiget til en højere pension efter tjenestemandspensionslovens § 7, stk. 1.

Sagen angik, om aldersbetingelsen i § 7, stk. 1, indebærer en forskelsbehandling, der er i strid med EU's beskæftigelsesdirektiv.

Højesteret fandt, at bestemmelsen medfører forskelsbehandling som nævnt i direktivets artikel 2, stk. 1, og stk. 2, litra a, jf. artikel 1, men at den er omfattet af undtagelsen i direktivets artikel 6, stk. 2, om visse erhvervstilknyttede sociale sikringsordninger. Højesteret fandt, at der ikke efter denne bestemmelse skal foretages en proportionalitetsvurdering af den pågældende ordning. Højesteret fandt også, at tjenestemandspensionslovens § 7, stk. 1, ikke indebærer forskelsbehandling på grund af køn som nævnt i direktivets artikel 6, stk. 2, sidste led.

En andelshavers for sene betaling af boligafgift var af uvæsentlig betydning, da andelshaveren var ude af stand til at varetage sine økonomiske interesser

Sag 77/2019 Kendelse afsagt den 16. april 2020

En andelshaver betalte ikke rettidigt sin boligafgift mv. for august 2018 og modtog derfor den 14. august 2018 et påkravsbrev fra andelsboligforeningen. Ved brev af 3. september 2018 blev andelshaveren underrettet om, at andelsboligforeningens bestyrelse havde truffet beslutning om at ekskludere ham fra andelsboligforeningen. Andelshaveren betalte restancen den 5. oktober 2018.

Højesteret fastslog, at misligholdelsen som udgangspunkt måtte anses for at være væsentlig med den virkning, at andelsboligforeningen var berettiget til at foretage eksklusion og bringe andelshaverens boligret til ophør. Udgangspunktet måtte dog fraviges, hvis der forelå sådanne særlige omstændigheder, at det forhold, der lå andelshaveren til last, måtte anses for at være af uvæsentlig betydning.

Højesteret lagde til grund bl.a., at andelshaveren blev tvangsindlagt den 31. juli 2018 og på ny blev indlagt den 30. november 2018 under en psykiatrisk diagnose. Højesteret fastslog herefter, at andelshaveren var ude af stand til at varetage sine økonomiske interesser fra den 31. juli 2018 og i en længere periode herefter, og at misligholdelsen derfor måtte anses for at være af uvæsentlig betydning. Andelshaveren kunne således ikke ekskluderes fra andelsboligforeningen.

Salg af samtlige kapitalandele i ejendomspartnerselskaber til datterselskaber af tre pensionskasser udløste ikke tilbudspligt i medfør af lejeloven

Sag BS-30430/2019-HJR m.fl. Dom afsagt den 6. maj 2020

Sagerne angik, om det udløste tilbudspligt i medfør af lejeloven, da Carlsbergfondet i 2016 solgte samtlige kapitalandele i fem ejendomspartnerselskaber til datterselskaber af tre pensionskasser, således at disse efter overdragelsen ejede henholdsvis 49 %, 34 % og 17 % af ejendomspartnerselskaberne og rådede over en tilsvarende andel af stemmerne.

Efter lejelovens § 102, stk. 1, 2. pkt., gælder tilbudspligten over for lejerne, jf. lejelovens § 100, ved overdragelse af aktier og anpartar i aktie- og anpartsselskaber, når erhververen herved opnår majoritet af stemmer i selskabet.

Højesteret udtalte, at Højesteret i dommen i UfR 1993.868 har fastslået, at anvendelsesområdet for lejelovens § 102, stk. 1, 2. pkt., ikke kan udtrækkes ud over, hvad der efter ordlyd og motiver med sikkerhed kan lægges til grund.

Højesteret udtalte endvidere, at ordlyden nærliggende må forstås sådan, at nogen ved overdragelsen skal have opnået en stemmemajoritet, og at det ikke efter forarbejderne med sikkerhed kan lægges til grund, at et bredere anvendelsesområde har været forudsat.

Højesteret tiltrådte derfor landsrettens afgørelse om, at bestemmelsen ikke var anvendelig i et tilfælde som det foreliggende, hvor ingen af de pågældende erhververe ved Carlsbergfondets overdragelser i 2016 opnåede majoritet i de selskaber, der ejede ejendommene. Af de grunde, som landsretten i øvrigt havde anført, stadfæstede Højesteret herefter dommen.

Ikke grundlag for at fravige formodningsreglen i forsikringsaftalelovens § 105 a, stk. 1, jf. arvelovens § 2, hvorefter begge forældre skulle anses som "nærmeste pårørende"

Sag BS-39119/2019-HJR Dom afsagt den 30. april 2020

C, der var søn af A og B, afgik ved døden i 2016, da han var 31 år. Ved hans død kom forsikringer til udbetaling i henhold til policer, hvorefter forsikringssummerne tilkom "nærmeste pårørende". Forsikringssummerne skulle derfor udbetales til Cs "nærmeste pårørende", jf. forsikringsaftalelovens § 105 a, stk. 1.

C efterlod sig hverken ægtefælle, samlever eller børn og havde ikke oprettet testamente, og hans arvinger var efter arvelovens § 2, stk. 1, hans forældre, der arvede hver en halvdel. Sagen angik, om forsikringssummerne skulle udbetales med halvdelen til hver af forældrene, eller om "andet fremgår af omstændighederne", jf. § 105 a, stk. 1, således at kun hans mor skulle anses som "nærmeste pårørende" og have udbetalt hele beløbet.

Under sagens omstændigheder tiltrådte Højesteret, at der ikke havde været et sådant fravær af kontakt mellem C og hans far, at dette i sig selv uden en viljestilkendegivelse fra C gav grundlag for at fravige formodningsreglen i forsikringsaftalelovens § 105 a, stk. 1, jf. arvelovens § 2, hvorefter begge forældre skulle anses som "nærmeste pårørende". Forsikringssummerne skulle derfor udbetales til Cs forældre med halvdelen til hver.

Lovændring, som fastsatte loft over ejerskab til fiskerettigheder, indebar ikke ekspropriation af et selskabs salgsret efter en aktionæroverenskomst

Sag 91/2019 Dom afsagt den 26. maj 2020

Sagen angik, om indførelsen af en færøsk lovbestemmelse om begrænsninger i ejerskabet til fiskerettigheder indebar et ekspropriativt indgreb over for P/f Snaraløkur. Som følge af bestemmelsen kunne P/f Snaraløkur ikke sælge sine aktier i P/f Faroe Fish I til den anden medejer af dette selskab, P/f Faroe Seafood – således som P/f Snaraløkur havde krav på i henhold til parternes aktionæroverenskomst – idet P/f Faroe Seafood rådede over mere end det tilladte antal fiskedage.

Højesteret fandt, at P/f Snaraløkurs salgsret efter aktionæroverenskomsten måtte anses for omfattet af ejendomsbegrebet i grundlovens § 73, stk. 1, men det indgreb, som reguleringen af fiskerettighederne efter den færøske lov medførte for P/f Snaraløkurs salgsret, kunne efter en samlet vurdering ikke anses for at være ekspropriativt. Højesteret henviste herved til, at lovindgrebet havde til formål at modvirke, at fiskerettigheder bliver koncentreret hos en enkelt eller nogle få aktører, og at der var tale om en generel regulering af fiskerierhvervet. Lovindgrebet indebar ikke, at P/f Snaraløkurs salgsret blev overført til andre, og det udelukkede ikke, at P/f Snaraløkur kunne sælge sine aktier til anden side. Der var på tidspunktet for lovforslagets fremsættelse ikke tale om en aktualiseret salgsret, og Højesteret fandt det på baggrund af skønserklæringerne tvivlsomt, om P/f Snaraløkurs aktier på tidspunktet, hvor salgsretten kunne udnyttes og i den efterfølgende periode, indtil P/f Faroe Fish I gik konkurs, havde en handelsværdi af betydning. Der var således ikke grundlag for at anse P/f Snaraløkur for at være ramt særlig hårdt ved indgrebet.

Skadevolder kunne ikke under regressag efter offererstatningsloven få prøvet indsigelser mod Erstatningsnævnets behandling af skadelidtes krav

Sag BS-41492/2019-HJR Dom afsagt den 14. maj 2020

A var fundet skyldig i overtrædelse af straffelovens § 245 ved i februar 2009 at have tildelt B et slag i hovedet med et ølglas, der knustes ved slaget, hvorved B mistede synet på venstre øje og fik flere flænger i ansigtet. Erstatningsnævnet havde efterfølgende ved en række afgørelser tilkendt B godtgørelse for varigt mén svarende til en méngrad på 55 %, heraf 35 % for fysiske gener og 20 % for psykiske gener. A anerkendte, at politiet havde regresadgang for udbetalt godtgørelse svarende til en méngrad på 33 % for fysiske gener, og sagen handlede således om differencen på 22 % for psykiske gener (20 %) og for fysiske gener (2 %).

Spørgsmålet for Højesteret var bl.a., om A under regressagen kunne gøre indsigelse gældende vedrørende Erstatningsnævnets behandling af B's krav. A gjorde bl.a. gældende, at B's krav om yderligere mén godtgørelse var blevet fremsat for sent over for Erstatningsnævnet, og at nævnet derfor burde have afvist kravet. Efter offererstatningslovens § 17 indtræder staten i skadelidtes krav mod skadevolderen, i det omfang der ydes erstatning. Højesteret fandt, at det følger af denne bestemmelse, at skadevolder i en regressag har samme indsigelser over for staten, som skadevolder ville have i en erstatningssag direkte mellem skadelidte og skadevolder, og at skadevolder dermed kan gøre gældende, at dansk rets almindelige regler om en skadevolders erstatningsansvar ikke er opfyldt. Højesteret fandt endvidere, at der under en sådan efterfølgende regressag mod skadevolder ikke kan ske en prøvelse af, om Erstatningsnævnets afgørelse er ugyldig f.eks. på grund af manglende overholdelse af fristregler. A's indsigelser kunne herefter ikke føre til, at staten var afskåret fra at gøre regres gældende mod ham.

B havde efter voldsepisoden i februar 2009 været udsat for tre overfald i 2010, 2011 og 2012. Højesteret fandt, at det måtte lægges til grund, at B's psykiske gener var en følge af alle fire overfald, og at der dermed var grundlag for at tilsidesætte Arbejdsmarkedets Erhvervssikrings vurdering. Højesteret tiltrådte efter en samlet vurdering, at den méngrad for psykiske gener, der relaterede sig til voldsepisoden i 2009, var fastsat til 10 %.

Morsø Sko Imports markedsføring af gummistøvle krænkede ikke IJH's rettigheder til gummistøvlen RUB 1

Sag BS-7741/2019-HJR Dom afsagt den 10. juni 2020

Sagen angik, om IJH A/S' rettigheder efter ophavsretsloven og markedsføringsloven til RUB 1-gummistøvlen var blevet krænket ved Morsø Sko Import A/S' markedsføring af VRS-gummistøvlen.

Højesteret udtalte, at RUB 1-gummistøvlen ikke kan betegnes som et værk af brugskunst, der nyder beskyttelse efter ophavsretsloven.

Højesteret fandt, at RUB 1-gummistøvlen besidder en sådan grad af særpræg, at den efter markedsføringsloven nyder beskyttelse mod efterligninger. Højesteret fastslog, at VRS-gummistøvlen adskiller sig fra RUB 1 i et sådant omfang, at markedsføring af VRS-gummistøvlen ikke udgør en krænkelse af IJH's rettigheder efter markedsføringsloven.

Der var ikke tilstrækkelig klar hjemmel til at fastholde parkeringsafgift, hvor det var dokumenteret, at der var betalt for parkering

Sagerne 106/2019 og BS-29361/2019-HJR Kendelser afsagt den 18. juni 2020

Sagerne angik, om Københavns Kommune kunne fastholde en parkeringsafgift over for en bilist, som havde fejltastet sit registreringsnummer i en parkeringsautomat, og hvor parterne var enige om, at der var betalt for parkeringstiden. I den ene sag havde bilisten A tastet et tegn for lidt, og i den anden sag havde bilisten B tastet et tegn for meget.

Parterne var enige om, at A og B havde betalt for parkeringstiden for deres respektive parkeringer, og at der ikke fandtes motorkøretøjer med de fejltastede registreringsnumre. Højesteret bemærkede, at der derfor ikke var risiko for misbrug, herunder for at en anden bilist havde parkeret sit motorkøretøj i samme område og nydt godt af den betalte parkering.

Højesteret fastslog, at under disse omstændigheder gav § 6 i bekendtgørelse om parkering på offentlige veje ikke med tilstrækkelig klarhed hjemmel for Københavns Kommune til at fastholde parkeringsafgiften over for A eller B.

Ledelsesmedlemmer i Eik Bank Danmark var ikke erstatningsansvarlige for bankens tab på to låneengagementer

Sagerne 209/2018 og 214/2018 Dom afsagt den 22. juni 2020

Sagen angik, om A, som formand for bankens bestyrelse, B og E, som medlemmer af bestyrelsen, og C, D og F, som var medlemmer af bankens direktion, havde pådraget sig erstatningsansvar over for banken for tab på to låneengagementer.

Højesteret fandt, at ledelsesmedlemmerne ikke var erstatningsansvarlige for bankens tab på de to låneengagementer.

Højesteret stadfæstede således landsrettens resultat for så vidt angik det ene låneengagement, men fandt for så vidt angik det andet låneengagement, hvor landsretten havde pålagt fire ledelsesmedlemmer at betale 28,6 mio. kr. i erstatning, at ingen af ledelsesmedlemmerne havde handlet ansvars-pådragende.

Allerede tilkendte godtgørelser måtte anses for at kompensere for den samlede tort i anledning af udbredelse af pornografisk videomateriale

Sag BS-14031/2020-HJR og BS-14039/2020-HJR Dom afsagt den 12. august 2020

C var i landsretten idømt 20 dages betinget fængsel for bl.a. at have sendt videoerne "F1" og "F2" til i alt fire personer. Videoerne viste seksuel aktivitet mellem unge mennesker under 18 år, og sagen var en del af det sagskompleks, der er beskrevet i Højesterets dom af 11. januar 2019 (UfR 2019.1232). C var i landsretten endvidere dømt til som godtgørelse for tort at betale 2.500 kr. til A og 500 kr. til B.

Sagen for Højesteret angik alene spørgsmålet om tortgodtgørelse. Højesteret lagde til grund, at A i andre tilsvarende sager om tort allerede var tilkendt i alt mindst 260.000 kr., og at B var tilkendt i alt mindst 53.500 kr.

Højesteret fandt, at selv om enhver deling af de pågældende videoer som udgangspunkt indebærer en krænkelse af A's og B's ære og person, må de allerede tilkendte godtgørelser anses for at kompensere for den samlede tort, som de lider i anledning af sager som den foreliggende. Højesteret tog

derfor C's påstand om frifindelse til følge. Højesteret tog herved ikke stilling til, om der i andre sager – f.eks. på grund af meget omfattende delinger – måtte kunne foreligge sådanne helt særlige omstændigheder, at der kan være grundlag for yderligere godtgørelse for tort.

Sagerne blev behandlet sammen med seks lignende sager om udbredelse af de pågældende videoer.

Anset for godtgjort, at afskedigelse hverken helt eller delvist var begrundet i graviditet eller barselsorlov

Sag BS-45332/2019-HJR Dom afsagt den 31. august 2020

A blev uddannet som fysioterapeut i januar 2015 og i april 2015 ansat på X-klinik A/S. Hun blev i forbindelse med sin graviditet sygemeldt i september 2015 og indtil fødslen, hvorefter hun var på barselsorlov. Hun vendte tilbage til sit arbejde i oktober 2016, men blev senere i samme måned afskediget.

Sagen angik, om afskedigelsen af A var i strid med ligebehandlingsloven, således at hun havde krav på godtgørelse. Det var efter reglerne X-klinik, der skulle godtgøre, at afskedigelsen ikke var begrundet i A's graviditet eller barselsorlov.

Højesteret lagde til grund, at en nedgang i antallet af patienter nødvendiggjorde en reduktion i antallet af fysioterapeuter på klinikken. Højesteret lagde endvidere til grund, at der intet var at udsætte på A's faglige eller personlige kvalifikationer, og der skulle ses bort fra, at hun under sit fravær på grund af graviditet og barsel ikke havde kunnet opbygge yderligere erhvervs erfaring og gennemføre videreuddannelse mv. Uanset dette fandt Højesteret, at de tre øvrige relevante medarbejdere i klinikken med hensyn til erhvervs erfaring og videreuddannelse mv. adskilte sig markant fra A. Herefter og efter bevisførelsen i øvrigt fandt Højesteret, at det måtte anses for godtgjort, at afskedigelsen af A hverken helt eller delvist var begrundet i hendes graviditet eller barselsorlov.

Ændring af forsikringstagers "nærmeste pårørende" kunne ikke ske ved passiv accept

Sag BS-49362/2019-HJR Dom afsagt den 3. september 2020

En forsikringstager, F, tegnede i 2001 to livsforsikringer, som ville blive udbetalt til hans nærmeste pårørende, hvis han døde, før han fyldte 60 år. Ifølge forsikringsbetingelserne var nærmeste pårørende F's ægtefælle, livsarvinger eller øvrige arvinger. I 2011 meddelte forsikringsselskabet i et brev til F, at selskabet ændrede definitionen af nærmeste pårørende, så nærmeste pårørende var F's samlever, hvis F ikke efterlod sig en ægtefælle. Selskabet anførte, at F accepterede ændringen, hvis han fortsatte med at betale til forsikringerne, hvilket F gjorde indtil sin død i 2016. Efter F's død opstod der uenighed mellem F's datter, A, og B, som F boede sammen med ved sin død, om, hvem der skulle have forsikringssummerne udbetalt.

Sagen angik i første række, om forsikringsselskabet ved "passiv accept" kunne ændre definitionen af nærmeste pårørende.

Højesteret fandt, at ændring af, hvem der skal anses som en forsikringstagers nærmeste pårørende, må forudsætte en aktiv tilkendegivelse og derfor ikke kan ske ved passiv accept. Da F ikke aktivt havde accepteret den ændring af definitionen af nærmeste pårørende, som forsikringsselskabet foretog i 2011, var der ikke gyldigt sket ændring af den begunstigelsesindsættelse, som F foretog, da han tegnede forsikringen i 2001. Forsikringssummerne skulle derfor udbetales til A, der som F's eneste livsarving var hans nærmeste pårørende.

Vilkår om udmeldelsesbegrænsning mv. i en fagforenings vedtægter var bindende for et medlem, der var indmeldt efter lærerkonflikt

Sag BS-16/2020-HJR Dom afsagt den 5. oktober 2020

A var ansat på en produktionsskole under konflikten mellem Lærernes Centralorganisation og Kommunernes Landsforening efter sammenbruddet i overenskomstforhandlingerne i foråret 2013. Det var en stilling inden for Uddannelsesforbundets fagområde, men A var ikke omfattet af lærerlockouten i april 2013, fordi han på daværende tidspunkt ikke var medlem af fagforeningen. A meldte sig ind i Uddannelsesforbundet pr. 1. januar 2014 og gav den 7. april samme år meddelelse om, at han ønskede at udmelde sig.

Sagen angik, om Uddannelsesforbundets vedtægtsmæssige udmeldelsesbegrænsninger, herunder forpligtelse til betaling af konfliktkontingent, var bindende for A, og om Uddannelsesforbundets krav i givet fald var forældet.

Højesteret var enig i landsrettens begrundelse og resultat, hvorefter vilkårene om udmeldelsesbegrænsning mv. også var bindende for medlemmer, der som A først var indmeldt i fagforeningen efter konfliktens afslutning, og der ikke var indtrådt forældelse.

Afregning af Gentofte Kommunes andel af dødsboskat for indkomstårene 2007-2012 var foretaget på korrekt grundlag

Sag BS-58874/2019-HJR Dom afsagt den 4. november 2020

Sagen angik, om Gentofte Kommune for indkomstårene 2007-2012 har modtaget sin andel af dødsboskat og afsluttende mellempriodeskat fra staten. Hovedspørgsmålet var, hvordan dødsboskatlovens § 92 skulle fortolkes.

Højesteret udtalte, at bestemmelserne i dødsboskatlovens § 92, stk. 1 og 4, efter deres ordlyd og sammenhæng indebærer, at en kommune kun har krav på at få udbetalt 1/3 af dødsbo- eller mellempriodeskatten i et bo, hvis andelen kan afregnes på grundlag af "oplysninger, der foreligger den 1. maj i året 2 år efter dødsåret".

Højesteret fandt efter ordlyden af § 92, stk. 4, 1. pkt., og dens forarbejder, at bestemmelsen må forstås sådan, at statens afregning af dødsbo- og mellempriodeskat skal ske på grundlag af de oplysninger, der den 1. maj i året 2 år efter dødsåret af skattemyndighederne efter skatteansættelse er indberettet til slutskattesystemet.

Denne forståelse har den konsekvens, at kommunerne efter afskaffelsen af reglerne om efterreguleringer ved en lovændring i 2006 ikke længere har sikkerhed for at få andel i dødsboskatter fra navnlig store boer, fordi registrering i slutskattesystemet ofte først sker efter 1. maj-fristen. Dermed får kommunerne samlet set en væsentligt mindre andel af skatten end den tredjedel, som er nævnt i § 92, stk. 1. Selv om denne konsekvens af 2006-loven ikke er omtalt i forarbejderne, fandt Højesteret, at afskaffelsen af efterreguleringer ikke kan begrunde en ændret forståelse af § 92, stk. 4, 1. pkt. Højesteret bemærkede i den forbindelse, at det må være et lovgivningsanliggende at træffe bestemmelse om, hvorvidt der skal ændres ved det grundlag, som en kommunes andel af dødsbo- og mellempriodeskat skal beregnes efter.

Højesteret fandt det ikke godtgjort, at Skattestyrelsen havde handlet ansvarspådragende ved tilrettelæggelsen af sagsbehandlingen i forbindelse med skatteansættelse og indberetning til slutskattesystemet med henblik på afregning af dødsbo- og mellempriodeskat til kommunen.

Virksomhed skulle have været fritaget for at betale administrationsgebyr for erhvervsaffald

Sag BS-58925/2019-HJR Dom afsagt den 7. december 2020

I 2015 opkrævede Københavns Kommune hos TGnet ApS et administrationsgebyr vedrørende erhvervsaffald på 750 kr. med tillæg af moms. TGnet var en lille virksomhed med kun én ansat og blev drevet fra ejerens private andelsbolig. Virksomheden ansøgte kommunen om fritagelse for gebyret, men fik afslag, og betalte herefter beløbet.

Sagen angik for Højesteret, om TGnet havde krav på tilbagebetaling af beløbet, herunder om Københavns Kommune efter de dagældende regler i miljøbeskyttelsesloven og affaldsbekendtgørelsen havde været berettiget til at opkræve beløbet hos TGnet.

Højesteret udtalte, at det fulgte af de dagældende regler, at der udover gebyr for benyttelse af konkrete affaldsordninger skulle fastsættes og opkræves et særskilt administrationsgebyr til dækning af udgifter til generel planlægning og information mv. Højesteret fastslog i den forbindelse, at affaldsbekendtgørelsens § 56, stk. 1, om gebyrpligt havde hjemmel i miljøbeskyttelseslovens § 48, stk. 4, jf. stk. 1, og at Københavns Kommune derfor havde hjemmel til som udgangspunkt at opkræve administrationsgebyr hos TGnet. Højesteret bemærkede også, at grundlovens § 43 ikke kunne føre til et andet resultat.

Spørgsmålet var herefter, om Københavns Kommune med rette havde givet afslag på at fritage TGnet for gebyret. Med henvisning til ordlyden af affaldsbekendtgørelsens § 60, stk. 4, om gebyrfritagelse for visse virksomheder uden egentlig affaldsproduktion og til forarbejderne til miljøbeskyttelseslovens § 48 udtalte Højesterets flertal, at Københavns Kommune burde have imødekommet TGnets ansøgning om fritagelse, og at beløbet således var opkrævet med urette.

Selskaber kunne ikke hverken med henvisning til navneloven, varemærkeloven, selskabsloven eller internetdomæneloven forbydes at bruge navnet Ørsted

Sagerne BS-25678/2019-HJR, BS-25685/2019-HJR, BS-25690/2019-HJR, BS-25707/2019-HJR og BS-25726/2019-HJR Dom afsagt den 30. november 2020

DONG Energy A/S skiftede i efteråret 2017 navn til Ørsted A/S, og de øvrige selskaber i energikoncernen optog også "Ørsted" eller "Orsted" som en del af deres selskabsnavne mv.

Appellanterne, der alle bærer efternavnet Ørsted, er direkte efterkommere af videnskabsmanden H.C. Ørsted eller dennes bror, Jacob Albert Ørsted. Sagen angik, om anvendelsen af de indstævnte selskabers selskabsnavne, binavne, varemærker og internetdomæner, hvori indgår navnet Ørsted eller Orsted, er i strid med appellanternes ret til efternavnet Ørsted og derfor skal forbydes, samt i hvilket omfang dette skal afgøres efter navneloven eller efter bl.a. varemærkeloven, selskabsloven og lov om internetdomæner.

Efternavnet Ørsted er et beskyttet efternavn efter navneloven, da det bæres af færre end 2.000 personer. Højesteret fandt, at navnelovens forbud mod uberettiget benyttelse af en andens navn alene angår krænkelser, der består i anvendelse af en andens navn som personnavn, eller hvad der må sidestilles hermed, og ikke som selskabsnavn eller varemærke.

Efter varemærkeloven er varemærker udelukket fra registrering, hvis de udelukkende består af eller indeholder en bestanddel, der kan opfattes som et person- eller virksomhedsnavn, hvortil en anden har lovlig adkomst, og der ikke derved sigtes til for længst afdøde personer. Højesteret tiltrådte, at der ved anvendelsen af navnet Ørsted sigtes til den for længst afdøde videnskabsmand H.C. Ørsted.

Højesteret fandt i øvrigt, at den ordning med beskyttelse af efternavne, der bæres af 2.000 personer eller færre, der blev indført med navneloven fra 2005, ikke kan tillægges betydning for fortolkningen af varemærkeloven, hvor der efter praksis alene nægtes registrering af varemærker, hvori indgår sjældne efternavne, der bæres af færre end ca. 30 personer.

Efter selskabsloven må der i et kapitalselskabs navn ikke optages slægtsnavn, firmanavn, særegent navn på fast ejendom, varemærke, forretningskendetegn og lignende, der ikke tilkommer kapital-selskabet, eller noget, som kan forveksles hermed. Højesteret tiltrådte, at der ikke var grundlag for at fortolke selskabsloven sådan, at der gælder en snævrere adgang til at benytte en andens efternavn i et selskabsnavn end som varemærke efter varemærkeloven, og der var herunder ikke grundlag for at nægte et kapitalselskab at benytte sit varemærke som selskabsnavn.

Efter lov om internetdomæner må registranter ikke registrere og anvende domænenavne i strid med god domænenavnsskik. Højesteret fandt ikke grundlag for at forbyde de indstævnte at bruge varemærkerne Ørsted og Orsted som domænenavne, da de indstævnte aktivt anvendte de omtvistede domænenavne, og da appellanterne ikke havde nedlagt påstand om, at domænenavnene skulle overføres til dem.

Appellanterne fik derfor ikke med henvisning til hverken navneloven, varemærkeloven, selskabsloven eller lov om internetdomæner medhold i deres påstande om, at de indstævnte selskaber skulle slette registreringen af deres selskabs- og binavne, eller at det skulle forbydes dem at bruge disse navne eller deres varemærker (ordmærker og figurmærker), eller at det skulle forbydes de indstævnte at bruge eller opretholde registreringen af deres .dk-domænenavne og domænenavnene ørsted.com og orsted.com.

Familieretlige sager

Den fælles forældremyndighed blev ophævet og tillagt faren alene

Sag BS-20880/2020-HJR Dom afsagt den 8. september 2020

Sagen angik, om den fælles forældremyndighed over B, født i 2017, skulle ophæves.

Højesteret fandt – ligesom byretten og landsretten – at M gennem en længere periode havde udøvet grov samværschikane. Højesteret fandt, at en dermed forbundet manglende indbyrdes tillid og kommunikation mellem forældrene om B's forhold gav holdepunkter for at antage, at forældrene også på længere sigt ville være ude af stand til at samarbejde om B's forhold. Højesteret fandt derfor, at det var bedst for B, at den fælles forældremyndighed blev ophævet.

Højesteret fandt endvidere, at det var bedst for B, at forældremyndigheden blev tillagt faren, sådan at B fik bopæl hos ham. Højesteret bemærkede, at denne vurdering var bestyrket ved forløbet, efter at landsretten afsagde dom. F måtte på det foreliggende grundlag antages at være den af forældrene, som havde den klart bedste evne til at få fremtidige samværsordninger til at fungere, således at B ville kunne have en god kontakt med begge sine forældre.

A kunne ikke stedbarnsadoptere børn, som var født af en surrogatmoder, da der var betalt for surrogatmoderens samtykke til adoptionen

Sag BS-47957/2019-HJR Dom afsagt den 16. november 2020

I december 2013 fødte en surrogatmoder M i Ukraine to børn ifølge aftale med et dansk ægtepar, A og F. A og F bragte kort efter fødslen børnene til Danmark. F var genetisk far til børnene og blev i

Danmark anerkendt som deres far. M var ikke genetisk mor til børnene, mens det var uvist, om A var genetisk mor til dem. I 2018 godkendte Statsforvaltningen, at A og F fik fælles forældremyndighed over børnene. Spørgsmålet var herefter, om A var berettiget til at stedbarnsadoptere børnene.

Adoptionslovens § 15, 1. pkt., indeholder et absolut forbud mod at meddele adoptionsbevilling, hvis nogen, der skal afgive samtykke til adoptionen, har ydet eller modtaget vederlag eller anden modydelse. Det måtte lægges til grund, at der var betalt et sådant vederlag til M. Højesteret fandt derfor, at det ville være i strid med adoptionslovens § 15 at meddele A adoptionsbevilling.

Afslaget på adoptionsbevilling indebar et indgreb i børnenes ret efter Den Europæiske Menneskerettighedskonventions artikel 8 til respekt for privatliv og familieliv. Med henvisning til Menneskerettighedsdomstolens praksis udtalte Højesterets flertal, at børnene havde en væsentlig interesse i, at A adopterede dem, således at deres identitet som A's børn også anerkendtes retligt. Efter en samlet vurdering fandt flertallet dog, at børnenes interesse – afvejet over for generelle hensyn til børns beskyttelse mod at blive gjort til genstand for handel og til at modvirke udnyttelse af sårbare kvinder – ikke indebar, at afslaget på adoptionsbevilling til A på nuværende tidspunkt måtte anses for en krænkelse af artikel 8.

Straffesager

T straffet med betinget fængsel i 30 dage for offentlig billigelse af det terrorangreb, der fandt sted ved Finsbury Park moskeen i London den 19. juli 2017

Sag 116/2019 Dom afsagt den 6. januar 2020

T var i landsretten fundet skyldig i overtrædelse af straffelovens § 136, stk. 2, ved den 20. juni 2017 offentligt udtrykkeligt at have billiget terrorangrebet ved Finsbury Park moskeen i London dagen før, idet han i et offentligt tilgængeligt opslag på en anden persons facebookprofil skrev: "Ja ham der har gjort det burde have en medalje". Ved angrebet, som efter dansk ret er omfattet af straffelovens § 114, stk. 1, nr. 1, blev en person dræbt, og flere personer såret.

For Højesteret angik sagen, om Ts billigelse af angrebet skete "offentligt" og – hvis det var tilfældet – strafudmålingen.

Højesteret udtalte, at der ved afgørelsen af, om en billigelse er sket offentligt, kan lægges vægt på, om billigelsen er gjort tilgængelig for en større eller ubestemt kreds af personer. Ved et offentligt opslag på en facebookprofil gøres opslaget tilgængeligt for en større og ubestemt kreds af personer. Højesteret fandt, at et sådant opslag derfor er "offentligt" i straffelovens § 136, stk. 2's forstand. Højesteret tiltrådte herefter, at T var fundet skyldig i overtrædelse af straffelovens § 136, stk. 2.

Efter en samlet vurdering tiltrådte Højesteret endvidere, at straffen – som sket i landsretten – kunne fastsættes til 30 dages fængsel, dog med den ændring, at straffen blev gjort betinget uden andre vilkår, end at T i en prøvetid på 1 år ikke begår strafbart forhold.

Anvisninger på en hjemmeside vedrørende en ulovlig streamingtjeneste udgjorde strafbar medvirken til ophavsretskrænkelser

Sag 135/2019 Dom afsagt den 14. januar 2020

T var i landsretten fundet skyldig i medvirken til ophavsretskrænkelser af særlig grov karakter efter straffelovens § 299 b ved på sin hjemmeside www.popcorn.dk at have opfordret til brugen af programmet Popcorn Time, som anvendes til ulovlig streaming af film mv., at have vejledt om brugen

heraf og at have indsat links til hjemmesider, hvorfra programmet kunne downloades. For Højesteret angik sagen bl.a., om Ts anvisninger på hjemmesiden var strafbar medvirken efter straffelovens § 23 til andres ophavsretskrænkelser.

Højesteret bemærkede, at det i overensstemmelse med den almindelige forståelse af § 23 er en betingelse for, at der kan straffes for medvirken, at den lovovertrædelse, der medvirkes til, er konkretiseret. Højesteret fandt, at de lovovertrædelser, som T var dømt for medvirken til, var tilstrækkeligt konkretiseret, idet Højesteret herved lagde vægt på, at hans anvisninger på hjemmesiden var specifikt rettet mod brug af programmet Popcorn Time og dermed de film og tv-serier mv., som var tilgængelige ved hjælp af dette program. Det var herefter ikke afgørende, at der ikke forelå oplysninger om de enkelte brugere og udbydere af programmet og de enkelte ophavsretskrænkelser.

Højesteret tiltrådte endvidere, at T ved sine anvisninger på hjemmesiden forsætligt havde medvirket til ophavsretskrænkelserne ved tilskyndelse, råd eller dåd, jf. § 23.

Efter en samlet vurdering fandt Højesteret, at straffen skulle fastsættes til fængsel i 6 måneder betinget med vilkår om samfundstjeneste. T fik endvidere konfiskeret domænenavnet www.popcorntime.dk og sine indtægter fra reklamer på hjemmesiden.

Anklagemyndigheden var ikke som følge af ankefrafald over for en medtalt afskåret fra at påstå skærpelse i ankesagen mod T. Straffen fastsat til fængsel i 80 dage, der blev gjort betinget med vilkår om samfundstjeneste

Sag 121/2019 Dom afsagt den 9. januar 2020

T var ved landsretten fundet skyldig i grov vold, idet han i september 2018 foran en bar i Københavns Lufthavn var strafferetligt medansvarlig for den vold, som en medtalt havde udøvet mod en forurettet, der blev tildelt flere skub, et knytnæveslag i ansigtet samt et slag i panden med et ølglas, hvorved han pådrog sig en flænge i panden. T var for dette forhold idømt 60 dages ubetinget fængsel, hvilket var en skærpelse af den straf på 60 dages betinget fængsel med vilkår om samfundstjeneste, som han var idømt ved byretten.

Medtalt havde forud for landsrettens behandling af ankesagen ønsket at frafalde sin anke, hvis anklagemyndigheden samtidig frafaldt sin kontraanke til skærpelse. Dette havde anklagemyndigheden imødekommet. T havde ikke frafaldt sin anke.

Spørgsmålet for Højesteret var, om anklagemyndigheden som følge af ankefrafaldet over for medtalt var afskåret fra at påstå skærpelse i ankesagen mod T.

Højesteret anførte, at retsplejelovens regler om anke til landsretten ikke indeholder nogen bestemmelse om spørgsmålet. Der er heller ikke grundlag for at udlede af straffelovens § 80, hvorefter straf fastsættelse skal ske under hensyntagen til ensartethed i retsanvendelsen, at anklagemyndigheden er afskåret fra at påstå – og domstolene fra at idømme – en tiltalt en strengere straf end en medtalt, der er dømt i samme omfang som den ankende, men som ikke er omfattet af anken. Højesteret fandt, at T ikke kunne anses for at have haft en berettiget og beskyttelsesværdig forventning om, at anklagemyndighedens frafald af kontraanken over for medtalt i forbindelse med dennes ankefrafald også havde betydning for Ts anke til landsretten.

Højesteret fandt på den anførte baggrund, at anklagemyndigheden ikke under ankesagen, hverken for landsretten eller Højesteret, havde været afskåret fra at påstå skærpelse af den straf, som byretten havde idømt T.

Højesteret fandt af de grunde, der var anført af landsretten, og under hensyntagen til den generelle forhøjelse i maj 2018 af straffen for grov vold, at straffen skulle forhøjes til fængsel i 80 dage. Højesteret fandt, at der efter de regler, der var gældende på gerningstidspunktet, efter en samlet vurdering var tilstrækkeligt grundlag for undtagelsesvis at gøre straffen betinget med vilkår om samfundstjeneste.

T straffet for besiddelse af en kreditkortkniv

Sag 139/2019 Dom afsagt den 27. januar 2020

T var i landsretten dømt for overtrædelse af knivlovens § 1 ved i sikkerhedskontrollen i Københavns Lufthavn at have været i besiddelse af en kreditkortkniv.

T var samtidig frifundet for at have overtrådt lovens § 2, stk. 1, nr. 8, hvorefter det er forbudt uden tilladelse fra politiet at erhverve, besidde, bære eller anvende kårdestokke og andre blankvåben, der fremtræder som en anden genstand.

Højesteret anså den omhandlede kniv for at være et blankvåben, og spørgsmålet var herefter, om kniven kunne siges at fremtræde "som en anden genstand". Kniven fremtrådte umiddelbart ikke som en kniv, men som en kreditkortlignende genstand. Herefter – og i lyset af bestemmelsens forarbejder og formål – fastslog Højesteret, at kniven måtte anses for omfattet af § 2, stk. 1, nr. 8. T var derfor skyldig i overtrædelse af bestemmelsen.

Højesteret fastslog endvidere, at T ikke havde et anerkendelsesværdigt formål med at besidde kniven, og T var herefter – som antaget af landsretten – også skyldig i overtrædelse af lovens § 1

Ophævelse af kendelse om afvisning af anke og hjemvisning til landsretten til behandling som udmålingsanke

Sag 134/2019 Kendelse afsagt den 4. maj 2020

Under landsrettens behandling af en straffeankesag, hvori T var meddelt tilladelse til at anke efter udløbet af ankefristen, opstod der spørgsmål om forkyndelse for T.

Højesteret fastslog, at forkyndelse af indkaldelsen til hovedforhandling var påkrævet, idet der var tale om en ekstraordinær anke. Højesteret fastslog endvidere, at da forkyndelsen ikke havde kunne foretages som følge af Ts forhold, skulle Ts bevisanke afvises. Da Ts anke måtte anses for at indeholde en subsidær anke til formildelse, hjemviste Højesteret sagen til landsretten til behandling af Ts udmålingsanke.

Anmodninger om tilladelse til observation og rumaflytning taget til følge

Sag 4/2020 Kendelse afsagt den 22. april 2020

Sagen angik anmodninger fra anklagemyndigheden om tilladelse til at foretage observation og rumaflytning efter retsplejelovens § 791 a, stk. 3, og § 781, stk. 1 og 5, jf. § 780, stk. 1, nr. 2. Anmodningerne blev fremsat som led i efterforskningen af en sag om indbrudstyveri af særligt grov beskaffenhed i en række private virksomheder, jf. straffelovens § 286, stk. 1, jf. § 276.

Spørgsmålet var, om efterforskningen angik mistanke om forbrydelser, som havde medført eller som kunne medføre fare for "betydelige samfundsværdier", hvilket var en betingelse for lovligheden af begge de omhandlede indgreb, jf. retsplejelovens § 781, stk. 5, og § 791 a, stk. 3, nr. 4.

Højesteret fandt, at der efter forarbejderne ikke var grundlag for at antage, at sager om grove tyverier i private virksomheder ikke kan være omfattet af adgangen til at foretage aflytning efter § 780, stk. 1, nr. 2, eller observation efter § 791 a, stk. 3. Kravet om, at der skal være tale om "betydelige samfundsværdier", afskærer således ikke anvendelse af reglerne om rumaflytning og observation i sådanne sager. Højesteret fandt, at spørgsmålet, om der i en konkret sag om tyveri af grov beskaftenhed er fare for "betydelige samfundsværdier", må afgøres ud fra en samlet afvejning af kriminalitetens karakter og omfang over for hensynene til indgrebenes betydning for de personer, som indgrebene er rettet imod.

I den foreliggende sag var der mistanke om mindst syv organiserede indbrudstyverier fra forskellige centrallagre beliggende i Jylland. Indbrudstyverierne, som var begået over en periode på ca. 3 måneder, var efter det oplyste professionelt udført af flere personer i forening og med ensartet fremgangsmåde i form af taggennembrydning og kostervalg i form af cigaretter eller elektronik. Udbyttet fra tyverierne var meget betydeligt. Uanset den alvorlige karakter af de omhandlede indgreb tiltrådte Højesteret under disse omstændigheder, at anmodningerne om tilladelse til observation og rumaflytning var taget til følge.

Manglende udførelse af samfundstjeneste som følge af afsoning af straf udgjorde ikke vilkårsovertrædelse

Sag 11/2020 Dom afsagt den 4. juni 2020

Ved dom af 25. oktober 2018 blev T idømt betinget fængsel med prøvetid i 1 år og vilkår om samfundstjeneste inden for en længstetid på 8 måneder. Forud for dommen var han ved domme af 1. august og 24. oktober 2018 idømt ubetinget fængsel i sammenlagt 1 år og 7 måneder. Han havde været frihedsberøvet siden den 11. september 2018 og overgik umiddelbart til afsoning af de to ubetingede domme, som han blev løsladt fra den 8. april 2020. Han havde ikke udført sin samfundstjeneste inden for længstetiden, og sagen angik, om dette skulle bedømmes som en vilkårs-overtrædelse efter straffelovens § 66.

Højesteret udtalte, at bestemmelsen i § 66 må forstås således, at der kun foreligger en vilkårs-overtrædelse, hvis det kan lægges den dømte til last, at samfundstjenesten ikke er udført.

Det blev lagt til grund, at T havde ønsket at udføre samfundstjenesten, og at han ikke efter dommen af 25. oktober 2018 havde udvist forhold, der var til hinder for dette. Det skyldtes således alene hans varetægtsfængsling og afsoning af dommene af 1. august og 24. oktober 2018, at kriminalforsorgen ikke havde forsøgt at iværksætte udførelse af samfundstjenesten. Under disse omstændigheder fandt Højesteret, at den manglende udførelse ikke kunne lægges T til last, og straffelovens § 66 fandt herefter ikke anvendelse.

Det kunne ikke anses for udelukket, at T ville kunne udføre samfundstjenesten inden udløbet af den efter straffeloven maksimale prøvetid og længstetid på 2 år. Højesteret forlængede derfor efter straffelovens § 65 prøvetiden og længstetiden til den 25. oktober 2020.

Der var ikke begået rettergangsfejl i forbindelse med vidneafhøring af forurettede, og betingelserne for udløsning af reststraf var opfyldt

Sag 19/2020 Dom afsagt den 3. juni 2020

T var i landsretten idømt 2 år og 6 måneders fængsel for grov vold under anvendelse af en hammer mod forurettede F, der var halvbror til T. Straffen blev fastsat som en fællesstraf, da der var tale om

strafbart forhold begået i prøvetiden for en tidligere dom, hvor T var dømt for forsøg på manddrab ved anvendelse af en skruetrækker. Reststraffen udgjorde 2 års fængsel.

F var ved sin forklaring til politiet ikke blevet vejledt om vidnefritagelsesreglerne for en parts nærmeste. I byretten blev F pålagt at afgive vidneforklaring, hvor han forinden blev vejledt om vidnefritagelsesreglerne, herunder retten til at undlade at svare på spørgsmål, i det omfang han derved ville udsætte sig selv for straf.

For Højesteret angik sagen, om dommen skulle ophæves og hjemvises til byretten på grund af rettergangsfejl i forbindelse med vidneafhøringen af F. I anden række angik sagen spørgsmålet om straffastsættelsen.

Højesteret fandt, at der ikke var begået rettergangsfejl i forbindelse med vidneafhøringen af F og tog derfor ikke påstanden om ophævelse af dommen og hjemvisning til følge. Højesteret fandt endvidere, at der var tale om grov, ligesagt kriminalitet, og hverken T's personlige forhold eller forholdet mellem længden af reststraffen og straffen for det nye forhold kunne føre til fravigelse af lovens udgangspunkt om, at der fastsattes en ubetinget fællesstraf. Højesteret tiltrådte herefter, at fællesstraffen blev fastsat til 2 år og 6 måneders fængsel.

Udvisning af EU-statsborger var ikke bydende nødvendig af hensyn til den offentlige sikkerhed

Sag 18/2020 Dom afsagt den 25. juni 2020

T, der var EU-statsborger, var efter sin tilståelse fundet skyldig i bl.a. ulovlig våbenbesiddelse under særlig skærpende omstændigheder. For Højesteret angik sagen straffastsættelsen, og om T skulle udvises.

Højesteret fandt ikke grundlag for at ændre den straf på fængsel i 2 år og 6 måneder, som landsretten havde fastsat.

Da T var født og opvokset i Danmark og havde haft ophold i Danmark i de 10 forudgående år, var det ifølge EU-opholdsdirektivet en betingelse for, at han kunne udvises, at udvisning var bydende nødvendigt af hensyn til den offentlige sikkerhed.

Højesteret anførte, at T var straffet for på sin mors bopæl at have været i besiddelse af en pistol med tilhørende ammunition. Det kunne efter det fremkomne ikke lægges til grund, at han havde anskaffet pistolen med henblik på at begå anden form for kriminalitet end den ulovlige våbenbesiddelse, eller at han havde anvendt pistolen.

Selv om den ulovlige våbenbesiddelse var udtryk for grov kriminalitet, fandt Højesteret, at lovovertrædelsen ikke efter opholdsdirektivet kunne anses for at være begået på en måde, som var af særlig grov karakter, og som indebar en direkte trussel mod befolkningens tryghed og fysiske sikkerhed, heller ikke når overtrædelsen blev set i sammenhæng med den kriminalitet, som T i øvrigt var dømt for i den foreliggende sag og ved tidligere domme. Som følge heraf fandt Højesteret, at der ikke forelå et sådant ekstraordinært tilfælde, at udvisning af T kunne anses for bydende nødvendig af hensyn til den offentlige sikkerhed. T blev herefter som ved byrettens dom tildelt en advarsel om udvisning.

Grov vold var medvirkende årsag til, at F afgik ved døden, og forholdet var omfattet af straffelovens § 246

Sag 40/2020 Dom afsagt den 19. august 2020

T var i landsretten idømt fængsel i 3 år og 6 måneder for groft legemsangreb med døden til følge og udvist af Danmark med indrejseforbud for bestandig.

Sagen for Højesteret angik, om landsrettens retsanvendelse var korrekt. Højesteret kunne ikke efterprøve den konkrete foretagne bevisbedømmelse vedrørende skyldspørgsmålet. Højesteret kunne imidlertid tage stilling til, om landsretten havde anvendt reglerne om årsagssammenhæng mv. rigtigt, og om de faktiske omstændigheder, som var lagt til grund af landsretten, kunne begrunde, at forholdet var omfattet af straffelovens § 246.

Landsretten havde efter bevisførelsen fundet, at de læsioner, som T havde påført F – herunder særligt en stiklæsion ved kæben – måtte anses for en medvirkende årsag til, at F afgik ved døden. Bevisvurderingen måtte forstås således, at F uanset sin helbredstilstand ikke ville være død den pågældende nat, hvis T ikke havde påført ham læsionerne. Dommen måtte endvidere forstås således, at dødsfaldet efter landsrettens opfattelse var en påregnelig følge af legemsangrebet, og at det måtte tilregnes T som uagtsomt.

Højesteret fandt, at landsrettens dom ikke indebar forkert retsanvendelse, og at forholdet med rette var henført til straffelovens § 246. Højesteret tiltrådte endvidere, at straffen var fastsat som sket, og at T var udvist med indrejseforbud for bestandig.

Der var sket krænkelse af en forvaringsdømts rettigheder efter Den Europæiske Menneskerettighedskonvention, men dette kunne ikke føre til, at forvaring skulle ophæves

Sag 142/2019 Kendelse afsagt den 11. august 2020

T blev i 2009 idømt forvaring for voldtægt under særligt skærpende omstændigheder og forsøg på voldtægt.

Sagen angik, om forvaringen skulle ophæves eller ændres og i den forbindelse, om T's rettigheder efter Menneskerettighedskonventionen var krænket.

T anmodede i maj 2014 om, at sagen blev indbragt for retten med henblik på bl.a. ophævelse af forvaringsforanstaltningen. Spørgsmålet om ophævelse blev af anklagemyndigheden indbragt for byretten i august 2014, hvorefter byretten i september 2015 traf afgørelse om, at forvaringsforanstaltningen ikke skulle ophæves. Landsretten stadfæstede denne afgørelse i april 2019.

Højesteret fandt, at sagsbehandlingstiden – som nu var på mere end seks år – klart var uforenelig med T's ret til en hurtig behandling af spørgsmålet om lovligheden af, at han fortsat var frihedsberøvet, og der var således sket en krænkelse af hans rettigheder efter Menneskerettighedskonventionen.

Af en psykiatrisk speciallægeerklæring fra oktober 2017 fremgik bl.a., at T i mindst fire år ikke havde udvist tegn på farlighed, og at det var nødvendigt at vurdere ham under friere rammer, bl.a. i forbindelse med udgange, for at vurdere hans farlighed efter en eventuel prøveudskrivning fra forvaring.

Højesteret fandt endvidere, at anklagemyndigheden i hvert fald efter udtalelserne i lægeerklæringen fra oktober 2017 skulle have taget initiativ til, at der blev iværksat et forløb, der ville gøre det muligt at vurdere T's farlighed under friere forhold. Da årsagen til, at et sådant forløb ikke var blevet iværk-

sat, var, at T var dømt til udvisning, og at der verserede en sag om overførsel til Rumænien, var T som følge af sin nationalitet blevet stillet ringere end danske forvaringsdømte, og der var derfor sket en yderligere krænkelse af Menneskerettighedskonventionen.

Højesteret fandt endvidere, at der som følge af de lægelige udtalelser og under hensyn til grovheden af den kriminalitet, han var dømt for, ikke var tilstrækkeligt grundlag for at fastslå, at fortsat forvaring ikke var nødvendigt for at forebygge fare for andres liv, legeme, helbred eller frihed. Højesteret bemærkede, at selv om T's rettigheder efter Menneskerettighedskonventionen var blevet krænket, kunne dette på nuværende tidspunkt ikke føre til, at forvaringsforanstaltningen skulle ophæves. Højesteret bemærkede endvidere, at Højesteret ved afgørelsen om ikke at ophæve forvaringsforanstaltningen forudsatte, at anklagemyndigheden i samarbejde med Kriminalforsorgen sikrede, at der straks blev taget initiativ til at iværksætte et forløb med ændrede afsoningsforhold, der kunne give et tilstrækkeligt sikkert grundlag for at vurdere T's farlighed.

Forsvarer fik tilladelse til at overlevere sagens akter i dyreværns sag til en dyrlæge

Sag 5/2020 Afsagt 8. juli 2020

T's forsvarer havde under en sag om overtrædelse af dyreværnslovgivningen anmodet om tilladelse til at stille en række spørgsmål til en dyrlæge med henblik på at lade besvarelsen indgå i sagen. Byretten og landsretten afslog anmodningen, da der i sagen allerede var indhentet en udtalelse fra Det Veterinære Sundhedsråd.

Forsvareren anmodede herefter om tilladelse til at overlevere sagens akter til dyrlægen med henblik på at få besvaret en række spørgsmål uden rettens foranstaltning. Byretten afslog anmodningen.

Højesteret fandt, at det var ubetænkeligt at meddele tilladelse til overlevering af sagens akter til dyrlægen. Højesteret lagde herved vægt på, at der ikke var hensyn der talte imod tilladelse til overlevering, og at dele af materialet var omfattet af retsplejelovens § 871, stk. 2, nr. 5, hvorfor der for dette materiales vedkommende kun kunne nægtes tilladelse, hvis særlige grunde var til stede.

Højesteret bemærkede, at spørgsmålet om, i hvilket omfang en eventuel besvarelse eller udtalelse fra dyrlægen kan indgå som bevis i ankesagen for landsretten, skal afgøres af landsretten.

Dom for mandatsvig ophævet og hjemvist på grund af landsrettens manglende høring af parterne

Sag 170/2019 og 171/2019 Dom afsagt den 31. august 2020

T1 og T2 var for byretten tiltalt for bestikkelse og underslæb. I de for Højesteret relevante forhold havde byretten frifundet T1 og fundet T2 skyldig i bestikkelse og underslæb.

For landsretten blev begge de tiltalte frifundet for bestikkelse og fundet skyldige i henholdsvis mandatsvig og medvirken til mandatsvig. Anklagemyndigheden havde ikke nedlagt påstand om mandatsvig. Parterne fik ikke adgang til at udtale sig om muligheden for denne ændring i forhold til tiltalen.

Højesteret fandt, at der på grund af den manglende høring af parterne ikke var sikkerhed for, at de tiltalte havde haft anledning til at forsvare sig på alle relevante punkter. Der kunne derfor ikke bortses fra, at høring af parterne kunne have medført, at sagen fik et andet udfald.

Højesteret ophævede herefter landsrettens dom for så vidt angår domfældelsen for mandatsvig og medvirken til mandatsvig i de relevante forhold samt bestemmelsen om, at de tiltalte skulle betale erstatning, og Højesteret hjemviste sagen til fornyet behandling i landsretten.

Tiltalte idømt fængselsstraf i 1 år og 6 måneder for 6. gangs overtrædelse af indrejseforbud

Sag 43/2020 Dom afsagt den 22. oktober 2020

T var udvist af Danmark og meddelt indrejseforbud for bestandig. Han blev efterfølgende i fem tilfælde straffet for at være indrejst i strid med indrejseforbuddet. I maj 2019 blev han løsladt og udsendt, men efter 14 dage rejste han igen ind i landet. Sagen angik for Højesteret således et 6. gangstilfælde af ulovlig indrejse.

Ved en lovændring i 2019 blev straffen for visse tilfælde af ulovlig indrejse skærpet, således at overtrædelser straffes med fængsel fra 1 år til 3 år.

Højesteret fandt, at straffen i et 6. gangstilfælde som det foreliggende som udgangspunkt burde fastsættes til fængsel i 1 år og 6 måneder. Der forelå ikke omstændigheder i sagen, som kunne begrunde fravigelse af dette udgangspunkt.

Fotojournalist blev idømt bøde for at have opholdt sig på et område inden for en afspærring og have undladt at efterkomme opfordringer til at flytte sig

Sag 39/2020 Dom afsagt den 1. oktober 2020

Fotojournalisten T var i december 2017 til stede på et ulykkessted, hvorfra han rapporterede og tog fotos. T blev i landsretten fundet skyldig i at have opholdt sig på et område inden for den afspærring, som var etableret på ulykkesstedet, og i at have været i vejen for redningsmandskabet og undladt at efterkomme opfordringer til at flytte sig. For Højesteret angik sagen navnlig, om landsretten havde anvendt beredskabslovens § 41, stk. 2, urigtigt ved domfældelsen, og om domfældelse for overtrædelse af § 41, stk. 2, var i strid med T's ret til ytringsfrihed efter artikel 10 i Den Europæiske Menneskerettighedskonvention.

Højesteret fastslog bl.a., at det efter beredskabslovens § 41, stk. 2, ikke er en betingelse, for at et område kan anses for afspærret, at der er opsat afspærringsbånd eller anden tilsvarende afmærkning. Afspærring kan f.eks. ske ved – som i den foreliggende sag – at lade redningskøretøjer med blå blink markere det område, hvor det ikke er tilladt at opholde sig i forbindelse med en redningsindsats.

Højesteret udtalte, at de begrænsninger, T som fotojournalist var undergivet i forbindelse med sin dækning af ulykken, indebar et indgreb i hans ret til ytringsfrihed efter artikel 10, stk. 1, i Den Europæiske Menneskerettighedskonvention. Indgrebet havde imidlertid hjemmel i lov og havde et legitimt formål. Indgrebet var også proportionalt. Højesteret lagde vægt på, at landsretten efter bevisførelsen havde lagt til grund, at T på skadestedet var i vejen for redningsmandskabet, der var i færd med at forsøge at redde den tilskadekomnes liv, og at der ikke var oplyst om omstændigheder, som gjorde, at T ikke kunne udføre sit arbejde som fotojournalist fra placeringer uden for det afspærrede område. Højesteret tiltrådte på denne baggrund, at T var fundet skyldig i overtrædelse af beredskabslovens § 41, stk. 2, sådan som denne bestemmelse må forstås i lyset af artikel 10 i Den Europæiske Menneskerettighedskonvention.

Højesteret tiltrådte, at T var straffet med en bøde på 3.000 kr., og at der ikke var grundlag for at lade bøden bortfalde.

14 års fængsel for at have forsøgt at dræbe en person med seks skud under en bandekonflikt

Sag 52/2020 Dom afsagt den 17. november 2020

T var fundet skyldig i at have været i besiddelse af en pistol isat ammunition, som han sammen med en medgerningsmand havde brugt til at forsøge at dræbe F. T og medgerningsmanden tiltvang sig adgang til F's lejlighed, hvor de skød ham seks gange i ben, arme og mave, hvilket bragte hans liv i overhængende fare. Episoden havde baggrund i en bandekonflikt, men det var ikke bevist, at der tidligere havde været anvendt skydevåben under konflikten.

For Højesteret angik sagen strafudmålingen, herunder navnlig om lovovertrædelserne kunne henføres under straffelovens § 81 a, hvorefter straffen kan forhøjes med indtil det dobbelte.

Højesteret udtalte, at efter den seneste ændring af straffelovens § 81 a er den første skudepisode, der har baggrund i en bandekonflikt, omfattet af bestemmelsen. Straffen skulle derfor fastsættes efter denne bestemmelse.

Højesteret fandt, at der ved fastsættelsen af straffen derudover skulle lægges vægt på, at T både var fundet skyldig i besiddelse af skydevåben og forsøg på manddrab, ligesom T også tidligere var straffet for besiddelse af skydevåben.

Højesteret fandt efter en samlet vurdering, at straffen skulle fastsættes til fængsel i 14 år.

T idømt fængsel i 7 år for økonomisk kriminalitet for et samlet beløb på ca. 635 mio. kr.

Sag 56/2020 Dom afsagt den 21. december 2020

T var i landsretten fundet skyldig i bedrageri med hensyn til ca. 562 mio. kr., dokumentfalsk, mandatsvig med hensyn til ca. 55 mio. kr., skyldnersvig og forsøg herpå med hensyn til ca. 3,3 mio. kr. og momssvig med hensyn til ca. 15. mio. kr. Straffen blev fastsat til fængsel i 7 år. T blev endvidere idømt en tillægsbøde på 15.275.000 kr., ligesom der skete konfiskation og rettighedsfrakendelse vedrørende deltagelse i ledelsen af en erhvervsvirksomhed.

Sagen angik fastsættelsen af frihedsstraffen.

Højesteret fandt, at straffen, som var en tillægsstraf til nogle overtrædelser af færdselsloven, var passende fastsat til fængsel i 7 år. Højesteret lagde herved navnlig vægt på lovovertrædelsernes karakter og grovhed, herunder beløbenes størrelse, T's centrale rolle i kriminaliteten, som var planlagt og systematisk, og at T havde beriget sig selv med et stort millionbeløb. Der forelå heroverfor ikke omstændigheder, som kunne føre til en mildere fængselsstraf.